

Η Chevron και η Exxon Mobil δεν θέλουν το καλό σου

Κλεάνθης Αντωνίου

Πριν από λίγες μέρες υπογράφηκε η συμφωνία μεταξύ Chevron και Helleniq Energy (πρώην ΕΛΠΕ) για την παραχώρηση αποκλειστικών δικαιωμάτων έρευνας και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων σε θαλάσσιες περιοχές νότια της Πελοποννήσου και της Κρήτης. Το Νοέμβριο που πέρασε, υπογράφηκε η συμφωνία για γεωτρήσεις στο Ιόνιο μεταξύ ExxonMobil, Energean και HelleniQ Upstream. Πανταχού παρούσα στις υπογραφές η πολιτική ηγεσία των ΗΠΑ και της Ελλάδας, που με αυτές τις συμφωνίες κλειδώνουν μια στρατηγική σύμπλευση.

Τι περιλαμβάνουν οι συμβάσεις

Σύμφωνα με κυβερνητικές και δημοσιογραφικές πηγέςⁱ η συμφωνία με τη Chevron της δίνει κυριότητα 70% ενώ η Helleniq Energy έχει το 30%. Για το Block 2 η ExxonMobil παίρνει το 60%, με την Energean να έχει το 30% και η Helleniq Energy το 10%ⁱⁱ.

Σύμφωνα με τον Νόμο 4001/2011 το ελληνικό κράτος δεν πληρώνει τίποτα για την διαδικασία της εξερεύνησης και με μια σειρά φόρων υποτίθεται ότι εξασφαλίζει περίπου το 25% του κέρδους των εταιρειών από την στιγμή της άντλησης.

Ωστόσο σύμφωνα με την Πρόσκληση **Υποβολής Προσφορών**ⁱⁱⁱ ο φόρος εισοδήματος της εταιρείας και το μερίδιο πληρωμής (royalties) από κάθε βαρέλι που εξάγεται «συνδέεται με

το λόγο R/C, όπου [R] είναι τα σωρευτικά ακαθάριστα έσοδα και [C] τα σωρευτικά έξοδα». Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι αφού οι εταιρείες καταγράψουν έξοδα δισεκατομμυρίων για τα πρώτα στάδια της εξερεύνησης και εγκατάστασης, ο λόγος R/C για τα πρώτα -πολλά- χρόνια της άντλησης θα είναι πολύ μικρός. Στην περίπτωση αυτή το κράτος θα λαμβάνει «4% επί της παραχθείσας ποσότητας υδρογονανθράκων, σε χρήμα ή σε είδος» μέχρις ότου ο λόγος R/C γίνει μεγαλύτερος του 0,5.

Τα πρώτα χρόνια της άντλησης, δηλαδή, οι εταιρείες θα κρατάνε σχεδόν το **100%** από την πώληση των υδρογονανθράκων χωρίς να πληρώνουν καθόλου φόρο, ενώ με την συνήθη πρακτική φουσκώματος των εξόδων αυτό μπορεί να διαρκέσει 6 με 8 χρόνια.

Ποιες είναι οι εμπλεκόμενες εταιρείες;

Υποθέτω ότι η **Chevron** και η **Exxon Mobil** δεν χρειάζονται συστάσεις. Ωστόσο, εκτός από τον ευθύ και απλό χαρακτηρισμό ως τις μεγαλύτερες αμερικάνικες πετρελαϊκές, χρειάζεται και μια γρήγορη αναφορά στο ιστορικό της καταστροφής που έχουν αφήσει πίσω τους στα projects όπου εμπλέκονται.

Η **Chevron** κρατάει τον τίτλο της οντότητας με το μεγαλύτερο αποτύπωμα ρύπων στον πλανήτη. Εκτός από τα υπόλοιπα αρνητικά στατιστικά που συνδέονται με αυτό τον τίτλο, η Chevron έχει κάποιες αξιοσημείωτες στιγμές πρωτοπορίας όσον αφορά την καταστροφή οικοσυστημάτων σε όλο τον κόσμο. Τα πιο χαρακτηριστικά από αυτά είναι η οικολογική καταστροφή που προκάλεσε η θυγατρική της, **Texasco**, στο κομμάτι του Αμαζονίου που ανήκει στον Ισημερινό, η συνεργασία της με την χούντα στη Μιανμάρ για την καταστολή του ντόπιου πληθυσμού κατά τη διάρκεια εγκατάστασης του αγωγού **Yadana** και η τεράστια πετρελαιοκηλίδα στη Βραζιλία το 2011 μετά από λάθος υπολογισμό πίεσης σε σωλήνα άντλησης πετρελαίου στα ανοιχτά του Ρίο.

Η **ExxonMobil** είναι περιβόητη στην επιστημονική κοινότητα γιατί είχε προβλέψει, μετά από εσωτερική μελέτη^{iv}, τη σχέση εκπομπών CO2 με την άνοδο της θερμοκρασίας δεκαετίες πριν αυτό γίνει παγκοσμίως γνωστό από ανεξάρτητα πειράματα. Παράλληλα αποτελούσε μια από τις πιο σκληρές εταιρείες του πετρελαϊκού λόμπυ, πληρώνοντας επιστήμονες και δημοσιογράφους για να κρύψει τις επιπτώσεις των εκπομπών ρύπων. Το ιστορικό καταστολής κινημάτων παγκόσμια και συνεργασίας με εγκληματικά καθεστώτα της ExxonMobil είναι ανάλογο της Chevron.

Και οι 2 εταιρείες, όπως και όλες οι πετρελαϊκές χτυπάνε το ένα ρεκόρ **vi vii** κερδών μετά

το άλλο τα τελευταία χρόνια.

Περισσότερες συστάσεις χρειάζεται η **Energean**^{viii}, Η Βρετανική εταιρεία με Διευθύνοντα Σύμβουλο τον Έλληνα Μαθιό Ρήγα ξεκίνησε από την επένδυση στο πετρελαϊκό κοιτάσμα στην Καβάλα και ο ρόλος της αναβαθμίστηκε ουσιαστικά όταν επένδυσε στο offshore κοιτάσμα φυσικού αερίου Karish στα σύνορα Ισραήλ και Λιβάνου το 2016^{ix}. Η Energean έχει βρεθεί στον πυρήνα της σύγκρουσης ανάμεσα στα δύο κράτη εδώ και μια δεκαετία παραβιάζοντας τα κυριαρχικά δικαιώματα του Λιβάνου και τροφοδοτώντας με αέριο το Ισραήλ. Τα αποθέματα του κοιτάσματος είναι τόσο μεγάλα που το Ισραήλ έχει ήδη ξεκινήσει εξαγωγές στην Αίγυπτο μέσω του αγωγού Nitzana^x. Η Energean καλύπτει το 50% των ενεργειακών αναγκών του Ισραήλ.

Στην Ελλάδα είναι γνωστή για την σκληρή αντεργατική της στάση στα «**Πετρέλαια Καβάλας**», όπου είχε ξεκινήσει αντεργατικό πογκρόμ απολύοντας όλο του ΔΣ του σωματείου όταν αυτοί διαφώνησαν με την εργολαβοποίηση, πριν τελικά απολύσει επιπλέον 185 εργαζομένους της επιχείρησης.

Παράλληλα είναι υπεύθυνη για την εγκατάσταση της πρώτης μονάδας εγκατάστασης-αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα στο υπέδαφος (Carbon Capture & Storage) στον Πρίνο^{xi}. Η τεχνολογία CCS θεωρείται, παγκοσμίως πλέον, αναποτελεσματική. Αποτελούσε για χρόνια το διαφημιστικό προϊόν εταιρειών που στοχεύανε σε πολιτική greenwashing^{xii} με ανταλλαγή tokens παραγωγής CO₂. Το συγκεκριμένο έργο απειλεί το οικοσύστημα στο Βόρειο Αιγαίο. Μια ματιά στην περιβαλλοντική μελέτη^{xiii} θα σας πείσει, αφού αγνοούνται βασικές προβληματικές για την κατάσταση του κοιτάσματος και τους κινδύνους διαρροών στον υδροφόρο ορίζοντα.

Ο πολιτικός ρόλος των εξορύξεων

Η νέα παράταξη των αμερικανικών πετρελαϊκών, σε συνεργασία με τους ντόπιους συνεργάτες, είναι μέρος της ευρύτερης ανάγκης ανάπτυξης των ΗΠΑ, της κατοχύρωσης νέων δρόμων και εντάσσεται στην ίδια κίνηση με την απαγωγή του Μαδούρο και την εξαγωγή αργού πετρελαίου από τη Βενεζουέλα.

Η κυβέρνηση προσπαθεί να θολώσει τα νερά αναφέροντας τις μελλοντικές εξορύξεις ως μέρος της δημιουργίας του λεγόμενου «κάθετου διαδρόμου». Αλλά η μεταφορά ενέργειας από και προς το Ισραήλ στην Ευρώπη και η μεταφορά αμερικανικού LNG μέσα από τις υποδομές του ελληνικού κράτους, τα στοιχεία που συγκροτούν τον «κάθετο διάδρομο», δεν

είναι απαραίτητα συνδεδεμένα με την επιτυχή αναζήτηση αερίου στα οικόπεδα του Ιονίου και του Λιβυκού πελάγους.

Το σίγουρο είναι, ότι σε μια περίοδο που το δόγμα ReArm κυβερνάει την πολιτική της οικονομίας, η κυβέρνηση προσπαθεί να πατήσει σε 2 βάρκες, εμφανιζόμενη ως εκπρόσωπος του ReArm Europe αλλά στην ουσία παίρνοντας θέση υπέρ του ReArm USA. Το σίγουρο είναι ότι η ελληνική κυβέρνηση είναι πρόθυμη να ακολουθήσει την αμερικάνικη και ισραηλινή γραμμή πολιτικής που παλεύει να εξαφανίσει την Παλαιστίνη και να πατήσει πιο σταθερά στην Μέση Ανατολή.

Οι επιπτώσεις των εξορύξεων στην οικονομία

Ο λόγος R/C στις συμβάσεις που υπογράφηκαν είναι το βασικό αδύναμο σημείο που εξασφαλίζει την υπεροχή του ιδιωτικού κεφαλαίου έναντι της υποχρέωσης καταβολής φόρων στο κράτος.

Οι offshore εξορύξεις, γενικά στην οικονομία, συμβάλλουν σε πολύ μικρό βαθμό στην εργασιακή απασχόληση ή στην ενίσχυση κάποιας βιομηχανικής αλυσίδας. Οι φόροι εισοδήματος και τα ποσοστά από το κάθε βαρέλι που παράγεται είναι η κύρια πηγή εσόδων για το κράτος. Με την υποχρέωση μόνο του 4% όταν το $R/C < 0,5$ όπως περιγράφει η σύμβαση το κράτος δεν έχει έσοδα από την αξιοποίηση των πόρων της επικράτειάς του για πολλά χρόνια μετά την εκκίνηση άντλησης.

Το σχετικά πρόσφατο παράδειγμα της Guyana^{xiv}, όπου η Chevron μαζί με την ExxonMobil και την China National Offshore Oil Corporation συνεργάστηκαν για την εξόρυξη πετρελαίου είναι χαρακτηριστικό. Δέκα χρόνια μετά την υπογραφή της σύμβασης και έξι χρόνια μετά την έναρξη άντλησης, τα κέρδη για το κράτος είναι ελάχιστα. Το ΑΕΠ της χώρας φαίνεται να ανεβαίνει απότομα, ενώ η συντριπτική πλειοψηφία του πληθυσμού ζει στην απόλυτη φτώχεια.

Η Ελληνική οικονομία βέβαια, έχει μια επιπλέον αδυναμία, το χρηματιστήριο ενέργειας. Σε περίπτωση που το φυσικό αέριο που θα αντληθεί χρησιμοποιηθεί για την παραγωγή ενέργειας, η σχετικά υψηλότερη τιμή του συγκριτικά με τις ΑΠΕ και τον λιγνίτη, θα ανεβάσει συνολικά τους λογαριασμούς ρεύματος.

Περιβαλλοντικές επιπτώσεις

Η εξόρυξη στο Ιόνιο και νότια της Κρήτης είναι μια εξαιρετικά δύσκολη και ακριβή

διαδικασία, εξαιτίας του μεγάλου βάθους, το οποίο μπορεί να φτάσει και τα 1500μ.

Τα οικόπεδα που αφορούν οι συμβάσεις έχουν ενδείξεις για μεγάλα κοιτάσματα φυσικού αερίου, ανάλογα με το Zhor της Αιγύπτου και το Leviathan του Ισραήλ. Το φυσικό αέριο, σχεδόν 100% μεθάνιο, είναι βασικός υπεύθυνος, μαζί με το CO₂ για την υπερθέρμανση του πλανήτη. Όλη η διαδικασία μεταφοράς φυσικού αερίου έχει διαρροές στην ατμόσφαιρα, ενώ η καύση του, για την παραγωγή ηλεκτρικού ρεύματος, παράγει CO₂.

Η εξόρυξη φυσικού αερίου έρχεται πάντα μαζί με κινδύνους για τον υδροφόρο ορίζοντα και την ατμόσφαιρα. Η συνήθης πρακτική εξόρυξης μέχρι να βρεθεί το αέριο περιλαμβάνει διάλυση των υποθαλάσσιων πετρωμάτων με ένα τοξικό μίγμα, το οποίο μένει στον πυθμένα.

Οι πλατφόρμες ανοικτής θαλάσσης χρειάζονται πολύ αυστηρές προδιαγραφές περιβαλλοντικών επιπτώσεων για να μην εμποδιστεί η αλιεία και η θαλάσσια πανίδα.

Το βασικό πρόβλημα των συμβάσεων, βέβαια, είναι ότι σηματοδοτούν, εκτός από την ευθυγράμμιση της ελληνικής οικονομίας με τα αμερικανικά συμφέροντα, και μια εμπέδωση της ακύρωσης ανάπτυξης ΑΠΕ και την επιστροφή των υδρογονανθράκων. Το έγγραφο της σύμβασης καλεί σε εξορύξεις με ορίζοντα 25ετίας, σε ένα διάστημα που υποτίθεται ότι η παραγωγή ενέργειας θα είχε καλυφθεί κατά 80-90% από ΑΠΕ.

«Αν δούμε την Ελλάδα 5 ή 7 χρόνια πριν, δεν μπορούσαμε να μιλάμε παρά για πράσινες επενδύσεις...τώρα στην κορυφή της ατζέντας είναι η Εχxon...μια μεγάλη αλλαγή» – **Μαθιός Ρήγας στους Financial Times**^{xv} (1/2/26).

Όμως η κλιματική αλλαγή είναι εδώ, και φταίνε συγκεκριμένα επιχειρηματικά συμφέροντα για αυτή. 57 εταιρείες εξόρυξης πετρελαίου, φυσικού αερίου, λιγνίτη και κατασκευής τσιμέντου είναι υπεύθυνες για το 80% του συνόλου των παγκόσμιων ρύπων σύμφωνα με την Carbon Majors Database^{xvi}.

Η σύγχρονη μεταστροφή της στρατηγικής των πολιτικών εκπροσώπων του καπιταλισμού δεν επενδύει σε μια εναλλακτική. Αποδέχεται την κλιματική καταστροφή που έρχεται και διαπραγματεύεται τον επόμενο γύρο, αφού η εργατική τάξη θα κληθεί να αλλάξει ριζικά τον τρόπο ζωής της και να μεταναστεύσει, από τις μη βιώσιμες πλέον περιοχές του πλανήτη.

Τι πρέπει να κάνει η εργατική τάξη;

Στο εσωτερικό της Αριστεράς αναφορικά με τις εξορύξεις κυριαρχεί η πατριωτική σκοπιά εναντίωσης στην υποτιθέμενη εκχώρηση κυριαρχικών δικαιωμάτων^{xvii} και η σκιαμαχία ενάντια στην συνεκμετάλλευση στο Αιγαίο. Ο εξοργιστικός συντηρητισμός του ΚΚΕ παρουσιάζει τα ελληνικά κυριαρχικά δικαιώματα ως βαλλόμενα από την «Άγκυρα», την Αίγυπτο, την Λιβύη επενδύοντας στα πατριωτικά αντανakλαστικά των εργατών.

Οι πρόσφατες εξελίξεις δείχνουν, ακριβώς το ανάποδο! Δείχνουν την περαιτέρω ανάπτυξη των ελληνικών ιμπεριαλιστικών βλέψεων στην Ανατολική Μεσόγειο. Η καινούρια αγαπημένη λέξη της κυβέρνησης, «διάδρομος», δίνει ρόλο ζωτικής σημασίας στα λιμάνια και τις υποδομές του κράτους για τα αμερικανικά συμφέροντα. Η παράκαμψη της Τουρκίας και η μεταφορά αερίου από την Αφρική στην Ευρώπη με υποθαλάσσιο καλώδιο στο Αιγαίο επιβεβαιώνει αυτό τον ρόλο.

Η μάχη ενάντια στις εξορύξεις είναι ένα πολύπλευρο καθήκον που η εργατική τάξη έχει ενάντια στο κεφάλαιο και τον ιμπεριαλισμό, της δικής του χώρας και των συμμάχων της.

Από την μία πρέπει να προασπίσουμε τα οικοσυστήματά μας και αντιστρέψουμε την διαδικασία υπερθέρμανσης που εντείνει τα καιρικά φαινόμενα παγκοσμίως.

Από την άλλη πρέπει να αρνηθούμε, ως εργαζόμενοι, να προσφέρουμε τα χέρια και τη σκέψη μας για την περαιτέρω ανάπτυξη του αμερικάνικου κεφαλαίου στην περιοχή μας.

Η Παλαιστίνη είναι δίπλα μας και μας θυμίζει τι πραγματικά χρηματοδοτούν αυτές οι εταιρείες.

Πίσω από τα χαμόγελα των Υπουργών και των Διευθύνων Συμβούλων τη στιγμή των υπογραφών, κρύβεται μια Γενοκτονία.

i

<https://www.offshore-energy.biz/chevron-helleniq-energy-win-leases-to-explore-four-blocks-off-shore-greece#:~:text=The%20awarded%20consortium%2C%20in%20which,the%20Greek%20gov ernment%20in%202025.>

ii <https://www.energean.com/media/6204/20251106-exxonmobil-farms-in-to-block-2.pdf>

iii <https://www.oenet.gr/media/k2/attachments/diakirixi.pdf>

iv <https://www.theguardian.com/business/2023/jan/12/exxon-climate-change-global-warming-research>

v <https://www.theguardian.com/business/2020/feb/12/revealed-big-oil-profits-since-1990-total-nearly-2tn-bp-shell-chevron-exxon>

vi <https://www.theguardian.com/business/2023/apr/28/exxonmobil-chevron-record-profits>

vii <https://www.theguardian.com/business/2022/oct/28/exxonmobil-reports-record-near-20bn-profit-almost-matching-apple>

viii <https://www.naftemporiki.gr/business/2036713/mathios-rigas-o-anthropos-poy-ekane-tin-energean-igetida-dynami-sti-mesogeio/>

ix <https://www.ft.com/content/a79f3807-4861-4e24-8adc-b3816090f351>

x <https://www.newmoney.gr/roh/palmos-oikonomias/epixeiriseis/energean-simfonia-metaforas-fisikou-aeriou-meso-tou-agogou-nitzana-tha-sindei-to-israil-me-tin-egipto/>

xi <https://www.enearth.earth/el/what-we-do>

xii <https://www.theguardian.com/uk-news/2024/mar/31/exxonmobil-accused-of-greenwashing-over-carbon-capture-plan-it-failed-to-invest-in>

xiii https://www.efsyn.gr/stiles/apopseis/500566_krisima-erotimata-gia-ton-prino

xiv <https://www.theguardian.com/global-development/2025/sep/17/guyana-oil-reserves-poverty-venezuela-chevron-exxon>

xv <https://www.ft.com/content/a79f3807-4861-4e24-8adc-b3816090f351>

xvi <https://carbonmajors.org/briefing/The-Carbon-Majors-Database-26913>

xvii

<https://www.902.gr/eidisi/politiki/414898/afr-ktena-i-energeiaki-anavathmisi-simainei-akrivoteri-energeia-kai-kindynoys>

Πηγή: okde.org